

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

Орган парткома, рэктарата, мясцома, камітэта ЛКСМБ і прафкома
Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя У. І. Леніна

№ 11 (402)

Субота, 26 сакавіка 1960 года.

Цана 10 кап.

Да 90-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна

ЛЕНІНСКІЯ ЧЫТАННІ

★ ★

На вечар прыходзяць з другіх факультэтаў

ГЭТЫ вечар быў фіз-факаўскі. Але ў клубе акрамя фізікаў сабраліся і студэнты іншых факультэтаў, некаторыя навуковыя супрацоўнікі хімфака і матфака, работнікі адміністрацыйна-гаспадарчай часткі. Вечар жа ўваходзіў у цыкл ленінскіх чытанняў, якія праводзяцца ва ўніверсітэце.

Цікавы даклад «Ленін у жыцці» прачытаў дацэнт Г. І. Якуб. Дакладчык прывеў шэраг цікавых фактаў з жыцця правадыра сусветнага пралетарыята. Ён раскажаў аб яго прастаце, незвычайнай чуласці да таварышаў па рабоце, уважлівасці да наведвальнікаў і ў той жа час высокай патрабавальнасці да работнікаў ЦК і Саўнаркома. Нельга было без хвалявання слухаць, якім сціплым быў Ленін у жыцці.

Але вось са сцэны гучаць неўміручыя радкі Маякоўскага:

Ленін и теперь
живее всех живых
Наше знанье,
сила
и оружие!

Гэта заслужаны артыст БССР Барыс Канстанцінавіч Кудраўцаў, якога сту-

дэнты запрасілі на свой вечар, пачаў чытаць сабраўшымся ўрыўкі з паэм лепшага песняра савецкай эпохі «Хорошо!» і «Владимир Ильич Ленин». Магутная сіла паэзіі Маякоўскага, даканаласць мастацкага выканання пакарылі залу.

А пасля выступлення Б. К. Кудраўцава клубная сцэна ператварылася ў тэатральную. Перад студэнтамі быў сыграны ўрывак з п'есы савецкага драматурга Н. Пагодзіна «Чалавек з ружжом». У ролі Леніна выступіў народны артыст СССР Павел Сцяпанавіч Малчанаў, у ролі салдата-селяніна Шчадрына—Павел Іванавіч Іваноў, заслужаны артыст БССР. Сыграны ўрывак ярка праілюстраваў цесную сувязь Ільіча з народам, яго ўменне кіравацца ў сваёй практычнай рэвалюцыйнай дзейнасці інтарэсамі народа, ўменне прыслухоўвацца да думкі народа.

У заключэнне вечара прысутныя прагледзелі кінафільм «Якаў Свядлоў», многія кадры якога ўваскрашаюць вобраз вялікага Леніна і яго верных саратнікаў.

Г. АВЕЧКИН,
член партыйнага
бюро фізфака.

АБ ЧЫМ РАСКАЗВАЕ ВЫСТАЎКА

НЯМА чалавека, якога б не хваляваў вобраз роднага Ільіча—стваральніка партыі і Савецкай дзяржавы, правадыра, што падрыхтаваў рэвалюцыю, якая «патрэсла свет». Нам дарагі кожны дакумент, які хаця б у некаторай ступені ўваскрашае перад намі жыццё гэтага цудоўнага чалавека. Таму не дзіва, што студэнты падоўгу спыняюцца перад стэндамі выстаўкі, арганізаванай кабінетам палітэканоміі і прысвечанай жыццю і дзейнасці У. І. Леніна.

Стэнды наглядна паказваюць жыццёвы шлях правадыра, яго дзейнасць па

стварэнню партыі, гады эміграцыі. З цікавасцю разглядаюць студэнты вокладкі першых выданняў прац геніяльнага мысліцеля. А вось ілюстрацыі, што паказваюць дзейнасць Уладзіміра Ільіча ў гады грамадзянскай вайны, вось ілюстрацыі да плана ГОЭЛРО.

Стэнды выстаўкі дазваляюць больш наглядна прадставіць шлях барацьбы і перамог, які прайшла наша партыя пад кіраўніцтвам У. І. Леніна, уваскрашаюць гераічныя старонкі жыцця і дзейнасці гэтага вялікага чалавека.

В. ДЫМОЎСКИ.

Ленін— журналіст

ЦІКАВЫ вечар, прысвечаны 90-годдзю з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна адбыўся ўчора на філалагічным факультэце. Перад сабраўшыміся, сярод якіх было нямала будучых журналістаў, з дакладам «Ленін—арганізатар і рэдактар бальшэвіцкага друку» выступіў кандыдат гістарычных навук, намеснік дэкана філалагічнага факультэта Р. В. Булацкі. Ён раскажаў аб жыцці і дзейнасці Леніна як літаратара і журналіста. На яркіх прыкладах Рыгор Васільевіч паказаў, якое важнае значэнне надаваў кіраўнік Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы друкаванаму слову, як умела і ўважліва падыходзіў ён да праўкі аўтарскіх матэрыялаў.

Вельмі зацікавіў прысутных і даклад кандыдата філалагічных навук А. А. Лойкі «Вобраз Леніна ў беларускай паэзіі».

С. СЦІПЛОВІЧ.

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

КАМУНІСТЫ УНІВЕРСІТЭТА АБМЯРКОЎВАЮЦЬ ВАЖНЫЯ ПЫТАННІ

На чарговым агульнаўніверсітэцкім партыйным сходзе сакратар АК КПБ тав. Кузьмін зрабіў даклад аб выніках XXIV з'езду Кампартыі Беларусі. Дакладчык пазнаёміў прысутных з рашэннямі з'езду ў галіне далейшага развіцця прамысловасці, сельскай гаспадаркі, культуры. Галоўную ўвагу ён звярнуў на задачы прафесарска-выкладчыцкага калектыва ўніверсітэта ў паляпшэнні падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў і распрацоўцы важнейшых праблем камуністычнага будаўніцтва.

Выступаўшыя ў спрэчках камуністы падзяліліся вопытам навуковай і выхаваўчай работы на факультэтах, на курсах і ў студэнцкіх групках. Былі ўскрыты недахопы ў дзейнасці калектыва выкладчыкаў і студэнтаў, намечаны шляхі іх ліквідавання. Прафесар Міхась Рыгоравіч Ларчанка, дэкан філалагічнага факультэта, у сваёй прамове звярнуў увагу камуністаў на неабходнасць паляпшэння якасці лекцый. Ён заклікаў выкладчыкаў творча падыходзіць да чытання праграмаў матэрыялу, менш карыстацца канспектам у час лекцыі, а ператвараць яе ў жывую размову са сту-

БЕССМЯРОТНЫЯ ТВОРЫ ЛЕНІНСКАГА ГЕНІЯ

Новыя выданні твораў У. І. Леніна

Вялікімі тыражамі на многіх мовах народаў СССР друкуюцца бессмяротныя творы ленінскага генія і кнігі аб вялікім правадыру і настаўніку працоўных усяго свету. Да гэтага часу ў СССР вышла 38 тамоў чацвертага выдання твораў У. І. Леніна, 36 Ленінскіх зборнікаў. Зараз па пастанове Цэнтральнага Камітэта партыі выходзіць пяты, найбольш поўны збор твораў Уладзіміра Ільіча.

Да 90-годдзя з дня нараджэння заснавацеля і кіраўніка Камуністычнай партыі і першай у свеце сацыялістычнай дзяржавы Інстытут марксізма-ленінізма пры ЦК КПСС рыхтуе шэраг новых выданняў. Завершана падрыхтоўка да друку трохтомнага збора выбранных твораў У. І. Леніна. У яго ўключаны амаль усе асноўныя работы Уладзіміра Ільіча, якія рэкамендуюцца пры вывучэнні гісторыі КПСС у сістэме партыйнай асветы.

Рыхтуюцца дзве біяграфіі правадыра, адна з якіх разлічана на камуністаў і беспартыйных таварышаў, якія глыбока вывучаюць гісторыю партыі. У гэтым выданні на аснове новых дакументальных матэрыялаў Цэнтральнага партыйнага архіва, успамінаў працоўных, саратнікаў і сучаснікаў Уладзіміра Ільіча найбольш поўна і ўсебакова асветляецца жыццё і дзейнасць правадыра; раскрыта значэнне ўсеперамагаючых ідэй ленінізма. Другая біяграфія выйдзе аб'ёмам прыкладна ў пяць друкаваных лістоў з ілюстрацыямі. Яна прызначана для самых шырокіх колаў народа.

У 1956 і 1957 гадах вышлі ў свет два тамы успамінаў аб У. І. Леніне выдатных дзеячоў Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы, саратнікаў і вучняў Уладзіміра Ільіча, яго родных, старэйшых членаў партыі, якія асабіста ведалі Ільіча, дзеячоў міжнароднага рабочага руху, працоўных і сялян, якія сустракаліся з Уладзімірам Ільічом і слухалі яго выступленні. Рыхтуецца да друку трэці том успамінаў. Артыкулы, што ўваходзяць у яго, аднаўляюць жывыя рысы правадыра, трыбуна рэвалюцыі, ствараль-

ніка і кіраўніка партыі і Савецкай дзяржавы, вялікага і разам з тым выключна сціплага і простага чалавека. Большасць матэрыялаў, змешчаных у гэтым томе, друкаваліся ў дваццатыя і трыццатыя гады і сталі бібліяграфічнай рэдкацыяй. Шэраг успамінаў будзе надрукаваны ўпершыню.

Больш шасцісот хвалюючых чалавечых дакументаў увайшло ў падрыхтаваны да друку калектывам супрацоўнікаў інстытута і Цэнтральнага дзяржаўнага архіва Кастрычніцкай рэвалюцыі і сацыялістычнага будаўніцтва СССР зборнік «Пісьмы працоўных У. І. Леніну». Гэта толькі невялікая частка пісем, якія ў першыя гады Савецкай улады пісалі У. І. Леніну рабочыя і сяляне, чырвонаярмейцы, вучоныя, радавыя служачыя, камуністы і беспартыйныя. Дакументы зборніка сведчаць аб бязмежнай народнай любові да вялікага правадыра і настаўніка, увасабляюць непарыўную сувязь Камуністычнай партыі і народа.

Да юбілейнай даты аднесена выданне біяграфічнай хронікі «У. І. Ленін у першыя месяцы Савецкай улады» (лістапад 1917 года—сакавік 1918 года). Дзень за днём у ёй адлюстроўваецца шматгранная дзейнасць Уладзіміра Ільіча за гэты кароткі, але вельмі насычаны перыяд яго дзейнасці.

Выйдзе ў свет падрыхтаваная інстытутам першая частка «Храналагічнага ўказчыка твораў У. І. Леніна». Літаратурная спадчына правадыра вялікая. Вядома звыш дзесці тысяч надрукаваных дакументаў (у 38 тамах чацвёртага выдання твораў Уладзіміра Ільіча, 36 Ленінскіх зборніках, кнігах, часопісах, газетах). Пачатак выдання з'явіцца спецыяльнай энцыклапедыяй усёй вядомай ленінскай літаратурнай спадчыны. У храналагічнай паслядоўнасці ў ім будуць указаны не толькі надрукаваныя выданні прац правадыра, але і яго даклады, прамовы, рэплікі, тэлеграмы, аўтабіяграфічныя дакументы, чарнавыя матэрыялы і г. д. Першая частка ўказчыка ўключае ў сябе творы і дакументы, пачынаючы з 1886 года па люты 1917 года.

Вялікую цікавасць мае таксама альбом фотаздымкаў У. І. Леніна, які выйдзе ў свет да знамянальнай даты. У альбоме будзе 110 фатаграфій; некаторыя з іх друкуюцца ўпершыню.

(ТАСС).

дэнтамі аб важнейшых праблемах навукі.

Дэкан біялагічнага факультэта тав. Пятровіч гаварыў аб неабходнасці стварыць ва ўніверсітэце новыя кафедры і лабараторыі для распрацоўкі праблем біялагічнай навукі, аб неабходнасці правядзення міжвузаўскіх пасяджэнняў. Намеснік загадчыка кафедры гісторыі КПСС тав. Сікорскі ўказаў на неабходнасць расшырэння аспірантуры па грамадскім дысцыплінам у сувязі з тым, што рэзка ўзрастае патрэбнасць у кваліфікаваных кадрах па гісторыі КПСС, палітычнай эканоміі, філасофіі. Дэкан гістарычнага факультэта тав. Савачкін звярнуў увагу на работу са студэнтамі, якія прыйшлі ва ўніверсітэт з вытворчасці і з радыо Савецкай Арміі, на тое, што ім патрэбна з першага курса прывіваць навыкі самастойнай працы. Тав. Старавойтаў спыніўся на пытаннях эстэтычнага і культурнага выхавання студэнтаў.

Усяго ў спрэчках выступіла 13 чалавек.

Сход прыняў разгорнутую пастанову, накіраваную на паляпшэнне работы партыйнай арганізацыі. Р. ПЛАТОНАЎ.

Думкі аб эстэтычным выхаванні

НЯМА ПАТРЭБЫ даказваць вялікае выхаваўчае значэнне культурна-масавай работы ў жыцці маладзёжных калектываў.

Выхаванне ўсебакова адукаваных і высокаразвітых у ідэйных і культурных адносінах будаўнікоў камуністычнага грамадства ў значнай ступені залежыць таксама ад пастаноўкі разнабаковай культурна-масавай работы. Мы не павінны забываць аб тым, што будаўніцтва камуністычнага грамадства непарывуна звязана з выхаваннем новага чалавека, у якім павінны гарманічна спалучацца духоўнае багацце, маральнае чысціня і фізічная дасканаласць.

ЦІ АДКАЗВАЕ гэтай патрабаванню характар пастаноўкі культурна-масавай і выхаваўчай работы ва ўніверсітэце? Нам здаецца, што не зусім. Аб нізкім як этычным, так і эстэтычным узроўні часткі нашых студэнтаў гаварылася не раз. Чым, як не адсутнасцю патрэбнага эстэтычнага густа можна растлумачыць захваленне некаторых студэнтаў нізкапробнай джазавай музыкой і танцамі, абстракцыянісцкім мастацтвам Захаду.

Першаступенную ролю ў эстэтычным выхаванні нашай моладзі павінна адыгрываць мастацкая самадзейнасць, як найбольш верная форма далучэння шырокіх народных мас да мастацтва. Між тым у нас ва ўніверсітэце ўзровень самадзейнага мастацтва, асабліва ў апошні час, значна знізіўся. Калі гэтага нельга сказаць аб агульнаўніверсітэцкіх калектывах, якія па выскім узроўні (асабліва харавы — кіраўнік т. Карвечкі) выступілі на нядаўняй закончыўшыся гарадскім аглядзе, дык становішча на факультэтах з'яўляецца вельмі трывожным.

УПОР РЭКТАРАТА і партыйнага камітэта на грамадскае кіраўніцтва мастацкай самадзейнасцю, на адмову ад платных арганізатараў на факультэтах застаў зняпаўнамоцна не толькі камсамольскія і прафсаюзныя, але ў асобных выпадках і партыйныя арганізацыі факультэтаў. Яны аказаліся непадрыхтаванымі да таго, каб рознымі гурткамі мастацкай самадзейнасці кіравалі самі студэнты, каб справа ўцягнення студэнтаў у работу гэтых

ва на тых факультэтах, дзе пасіўнасць і самасупакоеннасць грамадскіх арганізацый выклікалі развал шэрагу калектываў, перш за ўсё харавых, якія існавалі ў мінулыя гады. Жюры конкурса, які раней, абмежавалася прад'яўленнем тых жа пастаянных крытэрыяў да ўдзельнікаў агляду: а) масавасці, б) якасці выканання, в) разнастайнасці форм самадзейнага мастацтва, г) ідэйнага зместу рэпертуара.

НА БУДУЧАЕ нам неабходна пры арганізацыі мастацкай самадзейнасці і правядзенні яе агляду ўлічваць таксама і вынікі работы за год па правядзенню самых разнастайных культурна-масавых мерапрыемстваў, а колькасці і якасці выступленняў калектываў як ва ўніверсітэце, так і ў падпартыйных арганізацыях. Такого роду агляд-конкурс павінен падводзіць вынікі ўсёй работы, у тым ліку і па эстэтычнаму выхаванню моладзі ўсіх калектываў за год, а не за два-тры тыдні.

Важнейшым раздзелам работы павінна стаць справа сістэматычнай прапаганды ведаў па этыцы і эстэтыцы. У гэтых адносінах нядрэнна запэўчыць каштоўны вопыт нашых спартыўных калектываў пры правядзенні імі круглагадовых спартакіяд.

СУР'ЭЗНЮЮ практычную дапамогу камсамолькім і прафсаюзным арганізацыям у гэтай справе павінны аказаць партыйныя арганізацыі і дэканаты факультэтаў, таму што пытанне эстэтычнага выхавання моладзі з'яўляецца важнай дзяржаўнай справай.

Адказным за культурна-масавую работу ад партыйных бюро неабходна, як мага хутчэй адмовіцца ад абстрактнага, неканкрэтнага кіраўніцтва, ад збору агульных вестак аб стане калектываў мастацкай самадзейнасці з тым, каб разам з культурна-масавым актывам грамадскіх арганізацый перайці да жывой практычнай дзейнасці па далейшаму ўздыму культурна-масавай, а значыць, і выхаваўчай работы ва ўніверсітэце.

В. І. СТАРАВОЙТАУ,
член парткома БДУ.

У НАВУКОВЫХ ГУРТКАХ

Першыя крокі

Навукова-студэнцкі гурток па савецкаму дзяржаўнаму і адміністрацыйнаму праву быў арганізаваны ў студзені гэтага года. Членамі яго сталі 16 студэнтаў II курса юрыдычнага факультэта.

Аб'ём зробленай работы сведчыць аб актыўным удзеле студэнтаў у рабоце гуртка па распрацоўцы важных пытанняў. За кароткі тэрмін заслушаны тры даклады. І тое, што адзін з іх (даклад В. Лобача на тэму «Канстытуцыя РСФСР 1918 года, яе значэнне і асноўныя прыкметы») можа быць прадастаўлены на конкурс навуковых студэнцкіх работ, гаворыць аб многім.

Не выклікае сумнення, што паспяхова работа гуртка ў асноўным залежыць ад паўсядзённай самастойнай працы яго ўдзельнікаў пад першапачатковымі крыніцамі. Трэба пазбягаць работы над дакладамі «ад выпадку да выпадку», пазбягаць павярхоўнага азнамлення з крыніцамі, што мела месца ў рабоце гуртка ў першыя дні яго існавання. Самастойную паўсядзённую працу — вось што рашылі ўзяць гурткі сабе на ўзбраенне.

Справаздачна-выбарчы сход членаў НСТ ўніверсітэта ўка-

заў на неабходнасць умясціць сувязі навуковых работ з практычнымі пытаннямі, на неабходнасць далейшага разгортвання ініцыятывы і самастойнай працы сярод студэнтаў. Гэтыя ўказанні сталі краевугольным каменем у рабоце нашага гуртка.

Заслугоўваюць увагі работа студэнта В. Вайцеха на тэму: «Аб дзейнасці рэукомаў у БССР», работа Л. Шайдзенкова на тэму: «Дзейнасць пракуроры г. Мінска па забеспячэнню сацыялістычнай законнасці ў савецкім дзяржаўным кіраванні», работа С. Кульчыцкага «Роля пастаянных камісій пры райвыканкомах», А. Клімука «Савет народнай гаспадаркі БССР як орган дзяржаўнага кіравання» і гэтак далей.

Вышэй названыя пытанні ў прававой літаратуры распрацаваны яшчэ недастаткова, і таму паспяховае завяршэнне працы нашых студэнтаў над тэмамі гэтых дакладаў мае не голкі вялікі тэарэтычны, але і практычны інтарэс.

Усе гэтыя патрабуе ад іх, безумоўна, вялікай самастойнай работы над архіўнымі матэрыяламі і крыніцамі, а таксама непасрэднай навуковай работы ва ўстановах і на прадыемствах.

В. ЦІХІНЯ,
староста гуртка.

Шырокае кола праблем

РАЗНАБАКОВУЮ навуковую работу праводзіць гурток мікрабіялогіі. Вывучэнне антыгенных уласцівасцей азотабактэра, фізіялогіі і біяхіміі акцынаміцэтаў-прадурэнтаў антыбіялагічных рэчываў, вывучэнне ролі тых або іншых мікраарганізмаў у біялагічным кругавароце рэчываў у

прыродзе — вось няпоўны пералік пытанняў, якімі займаюцца ў гуртку студэнты 4-га і 5-га курсаў. Асобныя студэнты 3-га курса працуюць у галіне медыцыны. Некаторыя ідуць па слядах старэйшых таварышоў і вывучаюць мікрафлору глебы, азёр і вадаёмаў.

В. ШЭІН.

ПАВАЖАНЫЯ ТАВАРЫШЫ!

Часопіс «Вестник высшей школы» з'яўляецца адзіным у краіне спецыялізаваным перыядычным выданнем, якое ўсебакова адлюстроўвае жыццё і дзейнасць высэйшай школы СССР.

Ён змяшчае артыкулы па пытаннях вучэбна-метадычнай, навукова-даследчай і ідэйна-выхаваўчай работы ў ВНУ, а таксама па пытаннях падрыхтоўкі навукова-педагагічных кадраў. Друкуе артыкулы па гісторыі айчыннай педагагічнай думкі, бібліяграфічныя агляды вучэбнай літаратуры, матэрыялы аб высэйшай школе за мяжой.

Часопіс разлічаны на прафесараў, выкладчыкаў і аспірантаў, незалежна ад іх спецыяльнасці, на адміністрацыйных работнікаў ВНУ, на работнікаў грамадскіх арганізацый.

Між тым, як паказваюць вынікі падпіскі на часопіс на 1960 год, грамадскасць ВНУ краіны яшчэ не дастаткова інфармавана аб сваім часопісе.

Рэдакцыя часопіса «Вестник высшей школы».

Рэдактар М. ЦІКОЦКІ.

ПЕРАМОГА МАТЭМАТЫКАЎ

ДВА тыдні праходзіла каманднае першынство ўніверсітэта па шахматах па праграме круглагадовай спартакіяды. Кожны факультэт выставіў каманду з пяці мужчын і двух жанчын.

З першага гуру выявіліся асноўныя прэтэндэнты на першае месца — каманды фізічнага і матэматычнага факультэтаў. Паспяхова прынялі старт таксама гісторыкі і юрысты.

Паступова выявілася, што рэальна на першае месца прэтэндуюць фізікі і матэматыкі. Напружаная сустрэча паміж імі закончылася з

лікам 4:3 ў карысць апошніх. Цікавае становішча складалася перад апошнім турам. Матэматыкі аспрэджвалі сваіх галоўных сапернікаў на два ачкі. Аднак, яны сустраліся з моцнай камандай гістарычнага факультэта. У той жа час іх сапернікі сустраліся са значна слабейшай камандай хімікаў.

Разгарнула цікавая напружаная барацьба. Асабліваю вастроню ёй надавала і тое, што гі-

сторыкам, каб аспрэдзіць шахматыстаў юрыдычнага факультэта, якія набралі 32 ачкі і закончылі ўсе сустрэчы, патрэбна было ўзяць у матэматыкаў усяго адно ачко. Амаль ніхто не сумняваўся, што ім удасца гэта зрабіць. Аднак, матэматыкі на высокім узроўні правялі ўсю сустрэчу і, выйграўшы з лікам 7:0, набралі 47,5 ачкоў і занялі першае месца. У складзе каманды пераможцы гу-

лялі першаразграднік А. Наумовіч і шахматысты другога разраду Груды, Савельеў, Бель, Манастырны. На жаночых дошках у новых чэмпіёнаў ўніверсітэта выступалі Эпштэйн і Камар.

Вельмі слаба выступілі каманды беларускага аддзялення і біялагічнага факультэта. Яны і засталіся на апошніх месцах.